

De coronacrisis vroeg vooral in de begintijd om extra handen aan het bed. Verpleegsters die al een tijdje niet meer aan het bed hadden gestaan, meldden zich direct. Zonder angst. Zonder twijfel. En met een groot zorghart. Vier vrouwen van het eerste uur.

Teksten Evelien Engele

'Noem ons maar powervrouwen'

De echte helden in de zorg? Dat zijn niet de verpleegkundigen maar de coronapatiënten die vechten voor hun leven, meent Daniëlle Warmerdam (48), adviseur leren en ontwikkelen. „Noem ons maar powervrouwen, want krachtig zijn we wel!”

Nee, verpleegkundigen zien zichzelf niet als held. „Bijspringen in coronatijd; dat doe je gewoon. Verpleegkundigen zijn onwijze doeners”, weet Warmerdam die de jongste is uit een gezin van zeven met één jongen en zes meiden die alle zes de zorg in zijn gegaan. Dus natuurlijk zou Warmerdam, die ondertussen al een paar jaar niet meer aan het bed had gestaan, de handen uit de mouwen steken aan de frontlinie. Juist omdat ze, betrokken bij het onderwijs van de verpleegkundigen van de toekomst, het enorm belangrijk vindt zelf te ervaren wat haar studenten in de praktijk tegenkomen.

„Het was alsof ik nooit was weg geweest van het bed. Héérlijk om daar weer te kunnen staan. Mijn ogen glommen gewoon weer. Van de 'niet piepen maar poetsen'-mentaliteit van mijn collega's, maar ook van het contact met patiënten.”

Het maakte indruk op Warmerdam hoe collega's op zoek gingen

Daniëlle Warmerdam.

EIGEN FOTO

naar manieren om, ondanks de omstandigheden, zo goed mogelijk contact met patiënten te kunnen maken. „Een sticker met de naam en soms zelfs een foto van de verpleegkundige op het beschermingspak, zorgden ervoor dat de patiënt wist wie hij naast zijn bed had. Daarnaast werd er gezocht naar brillen waardoor de ogen zo goed mogelijk te zien waren. En al stond het zweet me op de rug met zo'n dik pak aan: fijn om toch iemands haar te kunnen wassen die net van de beademing af was. Ik heb drie weken lang mogen bijspringen en drie weken lang veel mogen leren. Ik zou het zo weer doen.”

'Ik zou zo weer bijspringen'

„Als er nood aan de man is, wil ik wat betekenen. Zonder twijfel.” Eens opgeleid als verpleegkundige in Amerika heeft Marjolein Schager (54) jarenlang als IC-verpleegkundige in de VS gewerkt.

„In Amerika hebben relatief meer mensen tuberculose. Corona maakt het werken vergeleken met andere besmettelijke infectieziekten niet anders, maar grootste verschil is dat er geen vaccin bestaat. Het serieuze ziekteverloop, het behandelplan dat in ontwikkeling was: dat waren nieuwe dingen voor me. Maar geen reden om te twijfelen. Ik zag de oproep van het ziekenhuis voorbijkomen voor extra verpleegkundigen en heb me meteen aangemeld”, vertelt Schager die sinds twee jaar als senior klinische onderzoekscoördinator in het ziekenhuis aan de slag is. „Dat ik al tweeënhalf jaar niet meer aan het bed gestaan, maakte me toch wel een beetje zenuwachtig en de nacht voor mijn eerste meedraaidienst heb ik maar slecht geslapen. Gelukkig waren mijn nieuwe collega's enorm blij met de versterking en heel collegiaal naar de nieuwe gezichten. Op dag drie durfde ik voorzichtig te denken: ik denk dat ik wel weer als verpleegkundige aan het bed zou kunnen beginnen.

Marjolein Schager.

EIGEN FOTO

Het vak verloor je niet.” De maatschappelijke waardering voor zorgpersoneel juicht Schager toe. „De verpleegkundigen die dag in dag uit aan het bed staan, zijn mijn helden in de zorg. Verpleegkunde is een prachtig vak, maar het kan ook zwaar zijn. Goed dat daar nu meer waardering voor is. En fijn dat ik mijn steentje mocht bijdragen. Zou het nog een keer nodig zijn, zou ik zo weer bijspringen.”

'Verplegers zijn de echte helden'

„Natuurlijk spring ik bij nu er extra handen aan het bed nodig zijn”, realiseert Greetje van Asselt (51) zich als lid van het coronacrisisteam wanneer plannen in de maak zijn om de coronazorg op te schalen en speciale afdelingen opgericht worden.

Na jarenlang als verpleegkundige op de neonatologie te hebben gewerkt, werkt ze ondertussen alweer vijftien jaar in het onderzoek en sinds anderhalf jaar als hoofd van het wetenschapsbureau. „Al had ik jarenlang niet meer aan het bed gestaan: het verplegen zat nog in me. Daar twijfelde ik geen moment aan! Maar kennis van materialen en apparatuur die in de loop van de tijd veranderd zijn maakten dat ik toch best een beetje nerveus was om te beginnen.”

„Maar het is zo bijzonder dat zodra je je witte pak weer aan hebt hoe snel je dan weer verpleegkundige bent”, blikt ze terug op de eerste avonddienst als zogeheten 'omloper' op de afdeling. „Wat grote indruk op mij maakte, was de snelheid waarmee de ziekte verloopt en hoe ziek mensen kunnen worden. Je wilt persoonlijke zorg bieden op een moment dat dat lastig is. Je houdt iemands hand vast, maar wel met een handschoen aan. Een patiënt die zonder familie om zich heen overlijdt: dat kán niet! Bij alle verplegers voerde een enorme bevoegdheid de boventoon in de discussies hoe we de best mogelijke zorg konden leveren. Dus zodra dat mogelijk was,

Greetje van Asselt.

EIGEN FOTO

mocht er in ieder geval één familielid afscheid komen nemen.”

Voor Van Asselt zijn de verplegers aan het bed de echte helden in deze woelige tijd. „Natuurlijk staat daar een heel team van mensen om heen die het moet bedenken en organiseren, maar de mensen die het echt staan te dóen: ja, dat zijn de verpleegkundigen. Dat zoveel collega's wilden bijspringen, dat we er met z'n allen zo voor gingen op een moment dat het nodig is: tof om collega's met zo'n instelling te hebben.”

Drie weken lang heeft Van Asselt bijgesprongen tot de gewone zorg zodanig afgeschaald was dat vanuit andere afdelingen voldoende verpleegkundigen vrij waren gekomen. „Onderzoek doen is prachtig, maar ik weet nu ook weer hoe mooi het is om directe zorg aan patiënten te kunnen leveren.”

'Het was mijn verpleegkundig hart'

Het was de meest gestelde vraag die klinisch epidemioloog Judith Sluiter (41) vanuit haar omgeving kreeg: 'Ben je niet bang het coronavirus mee naar huis te nemen?'.

„Nee, die angst heb ik geen moment gehad. In het ziekenhuis ervaar je hoe ontzettend secuur er gewerkt wordt. Ik denk dat ik meer risico loop door naar de supermarkt te gaan.” Het was het 'verpleegkundig hart', de drive om de medemens te helpen, die Sluiter onmiddellijk deed besluiten bij te springen, ook al had ze na haar jarenlange werk als kinderverpleegkundige als epidemioloog bij het wetenschapsbureau al tien jaar niet meer aan het bed gestaan. „Die klinische blik ben je niet kwijt en al was het pittig om te zien hoe snel de ziekte zich ontwikkelde, ik had echt het gevoel iets te kunnen betekenen. Patiënten liggen afgezonderd van familie en door net even langer aan het bed te blijven en te luisteren kan je al het verschil maken. Een patiënt van wie een zoon binnen een uur afscheid moest nemen of een patiënt die de uitvaart van zijn vrouw vanuit zijn ziekenhuisbed via Skype moest meemaken: het zijn gebeurtenissen die indruk op haar hebben gemaakt en haar aan de ernst van het coronavirus blijven herinneren.

Hebben we het over helden in de zorg, dan zijn dat voor Sluiter zeer zeker ook de mensen iets verder van het bed. „Dan denk ik ook aan de mannen van de technische

Judith Sluiter.

EIGEN FOTO

dienst die zomaar even een extra toilet weten te realiseren toen de lijn op de afdeling van coronavrije patiënten steeds meer opschoof naar die van coronapositieve patiënten. En niet te vergeten de schoonmakers die altijd paraat staan. Iedereen is bereid een stapje extra te zetten. De saamhorigheid is groot. Het zorgen voor mensen heb ik wel gemist, realiseerde ik me maar tegelijkertijd zou ik er mijn huidige baan niet voor op willen zeggen. Het tijdelijke maakt het dat ik het vol overgave kon doen. En zouden ze nu bellen dat ik vanavond nodig ben, dan ben ik er!”